

ných pracovišť. Tak vznikla v roce 1947 i II. interní klinika. Její mateřská klinika se zaměřila primárně na kardiologii, II. interní klinika zejména na gastroenterologii. Prvním přednostou se stal profesor prof. Jiří Polčák, který ji pak vedl celých 24 let. Souběžně se však rozvíjela i specializace na výzkum onemocnění koronárních cév a související aterosklerózu. Na klinice probíhal rovněž kardiovaskulární výzkum, v roce 1957 byla zřízena Laboratoř patofyziologického krevního oběhu, která měla značný význam pro celostátní výzkum hypertenze, diagnostiku ischemické choroby srdeční, infarktu a dalších srdečních onemocnění.

S nástupem nového přednosty prof. Františka Hendricha přibyla další specializace – nefrologie. Od roku 1969 pracovalo na II. interní klinice oddělení pro hemodialýzu, první hemodialyzační středisko v Jihomoravském kraji bylo otevřeno v roce 1974. Se zaměřením na nefrologii souvisel podíl kliniky na transplantačním programu, klinika se stala centrem postgraduální výchovy lékařů a sester v oborech nefrologie a transplantace orgánů, kardiologie a praktického lékařství.

Rovněž další přednost II. interní kliniky, profesor Lambert Klabusay, který nastoupil v roce 1980, přinesl nové odborné zaměření. Tentokrát to byl výzkum v oblasti revmatologie a poruch metabolismu. V té době se ustálila vědecko-výzkumná orientace pracoviště tak, jak ji známe dnes. Byla zřízena jednotka intenzivní metabolické péče – první na Moravě, diabetologické, endokrinologické a imunologické pracoviště a pracoviště klinické virologie, rozšířen počet dialyzačních lůžek, kterých byl v té době naprostý nedostatek. Prof. Klabusay se zasloužil o rozšíření transplantačního programu o transplantace jater. Ta první v Československu se uskutečnila 2. února 1983 na II. chirurgické klinice FN u sv. Anny pod vedením prof. V. Kořístka.

Během roku 1989 přešla část pracovišť do nové budovy v Bohunicích a vznikly z nich tři samostatné interní kliniky (jmenujme alespoň nynější Interní hematologickou kliniku, kterou již od počátku vede prof. Jiří Vorlíček).

II. interní kliniku ve FN u sv. Anny převzal v roce 1990 prof. Ivo Dvořák. Ten je s nemocnicí spjat od počátku

svého studia medicíny v roce 1948, na klinice ještě stále pracuje. Má zásluhu o rozvoj preventivní kardiologie, a o zavedení včasné rehabilitace po srdečním infarktu v době, kdy tato metoda byla považována za rizikovou. Výsledky jeho výzkumů jsou respektovány i v zahraničí.

Mezi lety 1996 a 2002 byl přednostou doc. Jiří Zicha, nyní II. interní kliniku vede doc. Miroslav Souček, CSc. Založil v roce 1990 poradnu pro pacienty s vysokým krevním tlakem, spoluzakládal Laboratoř pro výzkum krevního oběhu, jejíž výsledky vedly ke vzniku spolupráce s Mayo Clinic.

A jsme u konce, či opět na začátku – v současnosti.

Klinika si 60 let své existence připomněla na slavnostním shromáždění ve čtvrtek 22. listopadu 2007.

Doc. MUDr. Miroslav Souček, CSc.

Prim. MUDr. Petr Svačina

www.fnusa.cz

e-mail: miroslav.soucek@fnusa.cz,

petr.svacina@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 26. 11. 2007

O ztrátách a nálezech s odstupem

P. Bravený

Předneseno na Slavnostním shromáždění u příležitosti 60. výročí založení II. interní kliniky Lékařské fakulty MU a FN u sv. Anny v Brně dne 22. listopadu 2007.

Obávám se, že tón mého příspěvku je až příliš osobní a už dopředu se omlouvám. Je to asi tím, že přítomnosti přestávám rozumět, budoucnost se mě už moc netýká, a tak se stále víc vra-

cím ke vzpomínkám. K II. interní klinice se jich neváže málo.

Poprvé jsem s ní přišel do styku jako medik 4. ročníku (to jí bylo teprve 7 let). Ze stáží v mé značně porézní

paměti utkvěly jen železné plíce v přízemní místnosti, která se po 20 letech měla shodou okolností stát mou pracovním. Podruhé to bylo o rok později, když jsem dělal u profesora

Polčáka rigorózum. Nebylo to nijak oslňující, můj zájem se v té době už soustřeďoval na fyziologii, kde jsem skutečně na celou jednu svou životní etapu zakotvil. K té době se váže jedna úsměvná vzpomínka. Přišel za mnou na ústav asistent II. interní kliniky dr. Miloš Štejf, s nímž jsem se dobře znal ještě z gymnázia. Psal svou první knihu *Anginu pectoris* a potřeboval si ozřejmit nějaké novější věci z mechaniky srdečního stahu, oblasti, v níž jsem už měl jisté renomé. S mladickým entuziasmem jsem mu líčil, co jsem považoval ze svého zúženého pohledu za veledůležitě. Jak se mi po čase přiznal, z té schůzky si odnesl přesvědčení, že můj pohled není zúžený, ale omezený a pro klinické potřeby naprosto nepoužitelný. To ovšem bylo ještě v době, kdy se teorie s klinikou míjely a snahy nalézt společnou řeč byly – alespoň u nás – teprve v zárodku.

Moji slibnou vědeckou kariéru na fyziologii přerušil vpád spřátelených armád. Při prověrkách jsem se o tom nevyjádřil dosti nadšeně, a navíc jsem se odmítl distancovat od svého učitele, profesora Kruty, uvrženého do klatby kvůli podpisu slavné výzvy 2000 slov. S cejchem individua hodného opovržení jsem musel být odsunut někam, kde nebudu moci kazit mládež. Děkan mi nabídl místo vědeckého pracovníka v Laboratoři patofyziologie krevního oběhu při II. interní klinice. Vzpomněl jsem si na Masarykův výrok, že „toho, kdo chce, osud vede a toho, kdo nechce, vleče“, a nabídku jsem bez velkého váhání přijal.

Šel jsem se představit na kliniku a v rámci těch ztrát jsem čekal spíš tvrdý dopad. Profesor Hendrich i Lubor Vacek, vedoucí laboratoře, mě však přijali velmi vlídně. Už o mně věděli. Čekal jsem, že ostatní kolegové na klinice, s nimiž jsem se do té doby znal jen povrchně, pokud vůbec, mě přijmou ve smyslu „co nám to sem zase posílají“. Ale i v tom jsem se mýlil. Vzali mě mezi sebe okamžitě a nanejvýš přátelsky. Vyhazov od nových pánů byl podle všeho doporučením. Zkrátka dopadl jsem měkce, přímo do bavlňky, mezi lidi vzdělané, laskavé a co bylo v té kalné normalizační době obzvláště cenné, vysloveně slušné. Byl to jeden z mých nejlepších nálezu v životě. Bylo mi dovoleno pokračovat ve zbytcích času na dosavadním výzkumu a dopsat o tom monografii. Od počátku jsem se zapojil do práce s Vackem na humorálním řízení mikrocirkulace a s kardiologickou skupinou Dvořákovou na neinvazivní diagnostice ischemické choroby srdeční. Tím jsem se časem stal klinickým fyziologem. Nejen, že mi tato spolupráce ohromně rozšířila obzor, ale postupně jsem nabýval dojmu, že i já mohu k rozhledu svých kolegů trošku přispět. Také s Milošem Štejfou jsme společnou řeč našli a mnohokrát ji uplatnili ve společné práci. Těší mě, že mě trvale pojí přátelské pouto i s řadou ostatních, počínaje mými vrstevníky až po ty, které už spíš považuji tak trochu za své žáky a kteří se většinou rozutekli po fakultě jinam.

Ve své vzpomínce si nechávám na konec jedno jméno: Lambert Klabu-

say. Muž mnoha tváří, dnes by se řeklo kontroverzní. Ale ani ti, kteří mu nebyli nakloněni, mu nemohou upřít široké vzdělání, organizační talent a odvahu nenechat si vnutit od vrchnosti spolupracovníky. Dokázal se obklopit těmi, koho chtěl kolem sebe mít. Z tohoto hnízda vyšlo po listopadu – pokud jsem dobře počítal – mimo jiné 9 profesorů, 8 přednostů klinik, 5 proděkanů, 2 děkani, jeden prezident Lékařské komory a čerstvě i jeden nositel státního vyznamenání. Ukažte mi jinou takovou líheň. Klabusay byl jediný děkan na univerzitě, kterého listopadová revoluce hned nesmetla. I na mém osudu se podepsal. Začátkem 80. let mě doporučil k neolibosti tehdejšího děkana dlouhodobou zahraniční expertízu. Po revoluci si mě vybral jako proděkana. Z toho pak vyplynulo, že jsem jej po rezignaci nahradil a dostal se tím po zvyku sněhových koulí do dalších akademických a jiných funkcí. Klabusayovou zásluhou jsem se vrátil na fyziologii už jako profesor a přednosta ústavu. Takže i poslední, hektická etapa mého aktivního života vyšla tak říkajíc z lůna druhé interny.

Za těch 18 let, co jsem na ní prožil, za všechno dobré, za krásná přátelství, jež se mi i s odstupem času jeví tak hřejivá, chci dnes upřímně poděkovat.

*prof. MUDr. Pavel Bravený, CSc.
emeritní profesor Lékařské fakulty MU
e-mail: braveny@med.muni.cz*

Doručeno do redakce: 27. 11. 2007